

תענית רות

טמונה בפרשה

פנינים

"ויענו כל העם יהדיו ויאמרו"

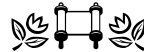
יש להבין מה באה ללמדנו המילה 'יחדיו', לכאורה נראית מיותרת שהרי כבר כתוב 'כל העם'. הגמרא (נדרים כ.) כותבת: 'ומי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני'. ואף שם יש לפרש מהו הקשר של מדת הבושה לעמידת אבותיו על הר סיני. ונראה, כי בוודאי בשעת מתן תורה היו בתוך עם ישראל אנשים שלא רצו לקבל את התורה בלב שלם, ואילו היו שואלים כל אחד בפני עצמו בביתו מן הסתם היו מהם שלא היו רוצים לקבלה, אלא מפני שעמדו בידה נגרר המיעוט אחרי הרוב, כי התביישו לומר כנגד הרוב שאינם רוצים, וענו כולם יחדיו כל אשר דבר וכו'. ומדת הבושה היא לנו בטבע כמו שאמרו חז"ל בסימני ישראל: (יבמות עט.) בישנים רחמנים וכו'. וזה הקשר שמי שאין לו בושה בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני, כי לכל הפחות להם היתה בושה. ומבואר הלשון 'ויענו כולם יחדיו', שבגלל שהיו 'יחדיו' ענו כולם כל אשר דבר ד' נעשה. (כתב סופר)

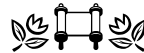
"ותאמר שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אלי אל תבואי ריקם אל חמותך"

'אי אפשר לומר שנתן לה שש סאין, שאין דרכה של אשה לשאת כמשה הזה, אלא שש שעורים ממש' (רש"י)

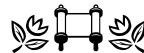
המדרש כאן מביא שבד' מקומות כתוב 'ריקם': לגבי יציאת מצרים "והיה כי תלכו לא תלכו ריקם", לגבי יציאת עבד עברי ומצות הענקה "לא תשלחנו ריקם הענק תעניק לו", לגבי מצות העליה לרגל "ולא יראו פני ריקם", וכאן אצל רות. ומוסיף המדרש ואומר שאצל רות אין ה'ריקם' שלה דומה ל'ריקם' של מצרים או העבד אלא למצות הראיה ברגל, וטרחה המפרשים לבאר את דברי המדרש האלו. והנה, ישנם שני סוגים של מתנות. יש הנותן מתנה לחברו מפאת חסרון השני ובא לתת לו כדי להשלים את חסרונו, ויש הנותן מתנה לאדם חשוב שלא חסר לו דבר אלא המתנה מראה על חשיבות הנותן. וההבדל בין שתי המתנות הוא, שבמתנה מהסוג הראשון, כמה שנותנים יותר - יותר טוב, אך במתנה מן הסוג השני אין צורך לתת הרבה, שכל מטרת הנתנה היא להחשיב את הנותן. לפי זה, ביציאת מצרים ובהענקת עבד עברי, אלו מתנות מן הסוג הראשון שבהם יש צורך ברווחת המקבל וככל שיקבל יותר עדיף. אבל בעליה לרגל, התורה לא צייתה שיש צורך להביא מתנה יקרה משום שלא חסר למקבל כלום, אלא כדי לכבד ולהחשיב את הנותן וכדברי המשנה: "הראיה שתי כסף" - סכום פעוט. ואצלנו, רות באה אל חמותה עם שש השעורים שנתן לה בועז, ברור לכל שזוהי מתנה זעומה ועל כרחק שלא נתן לה את השעורים כמתנות מצרים והעבד העברי, אלא כמתנת עולי רגלים שרצה להראות לה בכך שהוא מחשיב ומכבד אותה. וכך מתבארים דברי המדרש כפתור ופרח. (ליקוטי בשמים)

'רות' בגימטריא 606 רמז לכך שנוספו לה 606 מצוות על 7 המצוות שהיו לה בגויותה בתורת 7 מצוות בני נח. (מדרש תנחומא) והסיבה שקראה לה 'רות' ולא 'תור' היא ע"פ הגמרא בברכות, שנקראה כן לפי שיצא ממנה דוד שריווהו לקב"ה בשירותו ותישבחות. (הגר"א)

מנהג ישראל לקשט בחג השבועות את בית הכנסת בענפים ואילנות, וכמה טעמים לדבר: א. זכר לעשבים והפרחים שהצמיח הקב"ה בהר סיני לכבוד מתן התורה. ב. מפני שבשבועות נידונים על פירות האילן. ג. מפני שביום זה שהוא בדיוק ג' חדשים אחרי שנולד משה, הושם משה בתיבה והסוף והעשבים הגנו עליו.

נהוג לאכול בשבועות מאכלי חלב, וכמה טעמים נאמרו בדבר: א. כשניתנה תורה גילו בני ישראל שכל כליהם אסורים שבלוע בהם טעם איסור ועד שהכשירו את כל כליהם, אכלו בינתיים מאכלי חלב. ב. הר סיני נקרא 'הר גבנונים', ובדרך רמז זה דומה לגבינה. ג. "מנחה חדשה לך" בשבעת ימים ראשי תיבות - חלב. ד. כנגד התורה שנמשלה לחלב "דבש וחלב תחת לשונך". ה. כנגד שתי הלחם המוקרבים בשבועות אוכלים ב' מאכלים, בשר וחלב. ו. משה שהה בשמים 40 יום כמנין 'חלב'. ז. כי ביום הזה לא הסכים משה לינוק חלב מן המצריות. ח. כמו שתינוק שנולד ניזון מחלב, כך ישראל במתן התורה הפכו להיות כקטן שנולד.

שאלות לשולחן החג

א. "ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם" יש לדקדק במילה שתיהם, הרי היו אלה שתי נשים שהלכו בדרך ולכאורה הלשון הנכונה היא: "שתיהן", ואף אם היו אלא גברים היה צריך להכתב: "שניהם", ומהו לשון כלאים זה.

ב. "ויאמר הגאול לא אוכל לזאול כי פן אשחית את זחלתי" לתת פגם בזרעי שנאמר לא יבא עמוני ומואבי וטעה בעמוני ולא עמונית' (רש"י) יש להבין, אם הגואל טעה וחשב שאסור להתחתן אף עם עמונית, מדוע חשב רק ליחוס זרעו ולא לכך שהוא עצמו יעבור בנישואין אלו על לאו?

ג. תניא, לעולם אין בעל הרחמים פורע מן הנפשות תחילה, ואף במחלון וכליון כך היה, בתחילה מתו סוסיהם זמוריהם וזמליהם ואחר כך: "וימותו גם שניהם מחלון וכליון".

(מדרש רבה)

יש לפרש, אם כך הוא הדבר, מדוע לגבי אלימלך עצמו לא נהג הקב"ה במידה זו אלא המית אותו מיד, ורק לאחר שמחלון וכליון ירשו את רכושו, מתו הבהמות, ולבסוף הם עצמם.

הטור השאלה הינה אזור דיון 202
שאלה השבוע

ניתן לפרש את השאלה כפי שרציתם לפרש
(202 שאלה מקורית, אם יש לכם)
201 שאלה מקורית של חג השבועות
202 שאלה מקורית של חג השבועות.

לוח בפרשה

חידון א' ת' - הפוך

- הגשמה לכל שאה אגילה באה המופיעה בראש השורה.
- נעמי ביקשה מבנות בית לחם שתקראנה לה-
 - הסיבה בגללה עזב אבימלך את א"י
 - "מובדלים אנו משאר עמים ב_ מצוות" (רש"י)
 - ד. סב ונכדו
 - ה. בועז היה משבט-
 - ו. "מעם ד' אלוקי ישראל אשר באת לחסות __"
 - ז. בעלה השני של רות
 - ח. "בתי הלוא אבקש לך_ אשר ייטב לך"
 - ט. אלימלך ומשפחתו ירדו מא"י בימי __ ה_
 - י. חמותה של גיבורת המגילה
 - ך. בעלה של נעמי
 - ל. בועז אמר לרות שהיא 'אשת __'
 - ם. כאן, פה
 - ן. שם זורים את התבואה
 - ס. אלימלך היה עשיר גדולו __ הדור (רש"י)
 - ע. יתפרסם
 - ף. ערפה הפנתה __ לחמותה
 - ץ. אחד מאבות אבותיו של דוד המלך
 - ק. "ו__ ערפה לחמותה ורות דבקה בה"
 - ר. במגילת רות אנו לומדים על קנין-
 - ש. נעמי: "זקנתי מהיות ל__"
 - ת. נעמי היתה __ לעובד

חידון א' ת'

- הגשמה לכל שאה אגילה באה המופיעה בראש השורה.
- א. אלימלך ונעמי קרויים _ (י"א שזה על שם מקומם)
 - ב. אלימלך נעמי ובניהם ירדו מ- _ לשדה מואב
 - ג. בועז אמר בהתחלה לרות "יש __ קרוב ממני"
 - ד. רות לא הלכה אחרי הבחורים "אם __ אם עשיר"
 - ה. לאחר שבועז נשא את רות, השי"ת נתן לה-
 - המילה הראשונה במגילת רות היא-
 - פעולת הפרדת המוץ מן התבואה נקראת-
 - ה. אחד מאבות אבותיו של דוד המלך
 - הנשים אמרו לנעמי שרות_ לה משבעה בנים
 - אבי דוד המלך
 - בעלה של ערפה
 - ל. בעז הרשה לרות __ גם בין העמרים
 - מ. בועז נתן לרות 6 שעורים בתוך-
 - נ. סביו של בועז
 - ס. "רחצתו __ ושמת שמלותיך עליך"
 - ע. אשת כיליון
 - פ. כך קרוי במגילה הגואל הקרוב
 - צ. עומרים קטנים
 - ק. בועז נתן לרות לאכול-
 - ר. אחד מאבות אבותיו של דוד המלך
 - ש. הן נתנו לעובד את שמו
 - ת. קנין חליפין נקרא במגילה-

לילון סלנו - עברי

הילה אגילום אונקאוס שנסה אגילום של זמנו.

"ותוצא ותתן לה" (ב' יח') = "ואפק מן תרמילא", המילה העברית 'תרמיל' המתאר תיק נשיאה.

מן המדרש

תני בשם רבי יהושע: יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית (חסד). שכן אמרה רות לנעמי: 'שם האיש אשר עשיתי עמו היום'. ולא אמרה 'אשר עשה עמי', אלא אשר עשיתי עמו, הרבה פעולות והרבה טובות עשיתי עמו, בשביל שהאכילני פרוסה אחת. אמר רבי אבהו צריכים אנו להחזיק (-להכיר) טובה לרמאים שבהם (שבעניים). רבי יוחנן וריש לקיש היו יורדים לרחוק בחמי טבריה ופגע בהם עני אחד, אמר להם זכו בי (-תרמו לי). אמרו לו: כשנצא, נזכה לך. יצאו, ומצאו אותו שמת. אמרו, הואיל ולא זכינו בו בחייו, נטפל במיתתו. כשטפלו בו לקבורתו, מצאו ארנק מלא בדינרים בין חפציו. אמרו: יפה אמר רבי אבהו, שצריכים אנו להחזיק טובה לרמאים שבהם, שאילו לא הרמאים, כיון שרואה אדם אחד מהם שואל צדקה ממנו ולא היה נותן לו, מיד היה נענש למיתה.

תעלה במתלה

באה לפני המלך
וקנתה סל מלח
בתוספת בגד ארוך
ללא קרע בשרוך.

המונח המבוקש הינו הילה של
אגילום המופיעה במגילה,
אשר כל שורה בגייה רומט
להקשר שונה של
(יגכן כגיב אסר ומילופי אגילום בגיל)
הגיה רומט

הגשמה אגילום אגילה אגילה בגילום

© כל הזכויות שמורות לאהרון בין.
אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות:
temunabaparashah@gmail.com

הגליון מוקדש לע"נ האשה הצדקנית
רחל בת רבי ניסן פריי
נלב"ע ב' סיון תשס"ו ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מגיע מדי שבוע לאלפי משפחות וילדים,
המשתמשים בו בשולחן השבת.
מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה?
שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775

לוח **שמונה בפרשה**

הפוך בה והפוך בה

הלכה

"ושבת שְׁמֹלֶתֶיךָ עִלְיֶיךָ" וכי לא היתה לכושה, אלא אלה היו בגדי שבת, מכאן אמר רבי חנינא שצריך אדם שיהיו לו שתי בגדים, אחד לחול ואחד לשבת. (ירושלמי פאה פ"ה ה"ז)

אגדה

תניא, לעולם אין בעל הרחמים פורע מן הנפשות תחילה, ואף במחלון וכליון כך היה, בתחילה מתו סוסיהם חמוריהם וגמליהם ואחר כך: "וימותו גם שְׁנֵיהֶם מִחִלּוֹן וְכִלְיוֹן". (מדרש רבה)

שעשועי דאורייתא

"משבעה בנים"

למי בתנ"ך כתוב במפורש שהיו לו שבעה בניס? (איש אחד ואשה אחת)

* * * *

מצאו נא במגילה:

1. שני אנשים ששמותיהם ניתנים לקריאה ישר והפוך.
2. מילה עם אות גדולה (רבתית).
3. שמונה פסוקים שאינם מתחילים באות ו'.
4. ארבע מילים רצופות שהינן פעלים.

"זיכרון" סימן

זימטריאל ורמיזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

במגילת רות מסופר אודות נעמי, שתי כלותיה ובוועז.

במגילת רות 85 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירה של השם:

"בוועז" = בגימטריא = 85

תשובות

חידון א' ת' - אפרתיים, בית לחם, גואל, דל, הריון, ויהי, זריה, חצרון, טובה, ישי, כיליון, ללקט, מטפחת, נחשון, סכת, ערפה, פלוני אלמוני, צבתים, קלי, רם, שכנות, תמורה.

חידון א' ת' הפוך - מרא, רעב, תרי"ג, עובד דוד, יהודה, תחת כנפיו, בוועז, מנוח, שפוט השופטים, נעמי, אלימלך, חיל, הלום, גורן, פרנס, יודע, עורף, פרץ, תישק, סודר, איש, אומנת.

שעשועי דאורייתא - לאיוב ולחנה. 1. ישי ובנו דוד. (ואף לדוד היה בן בשם נתן!) 2. "ליני". 3. הפסוקים שמתחילים במילים: "יתן", "שבנה", "הלהן", "באשר", "אני", "עיניך", "ישלם", "ליני". 4. ותאכל ותשבע ותתר ותקם.

טמונות במגילה - 1. "פלוני אלמוני" (ד,א) 2. "המטפחת" (ג,טו) 3. "שלף איש נעלו" (ז,ד) 4. "בית לחם" (א,יט) 5. "ושם אקבר" (א,יז) 6. "הקוצרים" (ב,ה) 7. "שש שעורים" (ג,טו) 8. "וטבלת פיתך בחומץ" (ב,יד) 9. 'טול קורה מבין עיניך', מדרש מפורסם על: "בימי שפוט השופטים" (א,א) 10. "הצבתים" (ב,טז) 11. "כי באשר תלכי אלך" (א,יז) 12. "עיניך בשדה" (ב,ט) 13. "טובה לך משבעה בנים" (ד,טו)

טמונות בהפטר - 1. "החשמל" (א,ד) 2. "וארבע כנפים" (א,ו) 3. "אופן אחד" (א,טו) 4. "ככף רגל עגל" (א,ז)

שאלה לשלחן השבת פרשת במדבר - השאלה בקצרה: 'כיצד יתכן הדבר שמנין כל השבטים הסתיים במאות עגולות, ושבת גד בחמישים?'. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת בקצרה: 1. תשובה סטיסטית: כל פעם שנגמרה הספירה במספר שמסתיים ביחידות, עוגל המספר למאה הקרובה, חוץ מאשר במקרים שבהם הספירה העלתה עשרות שלמות, שאז נשאר המספר על כנו. מבחינה סטיסטית, ישנו סיכוי שיסתיים בעשרות מדויקות 1.2 מכל השבטים וזהו מה שקרה שרק אצל גד, ולאחר מכן ראובן זה מה שקרה. 2. תמיד עיגלו כלפי המאה הקרובה חוץ מבמקרה שהתוצאה היתה חמישים בדיוק, ואצל ראובן שהסתיים בשלושים, התורה רצתה להדגיש לנו את חסרונם של בלועי ושרופי עדת קורח. (אמת ליעקב) 3. אכן היה זה מספרם המדויק, ודבר זה הוא ממעלות בני ישראל, שנאמר עליהם: "שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכולם מתאימות ושכלה אין בהם".